

זְבַתָּה לְעֵלוֹת, עוֹלָה בְּאוֹתוֹ
עֲמוּד, עַד שְׂמִינִית עַד הַפֶּתַח
הַשְּׁלִישִׁי, וְהוּא נֶגֶד הַרְקִיעַ הַנִּקְרָא
זְבוּל. וּמִגַּעַת עַד יְרוּשָׁלַיִם אֲשֶׁר
שָׁם. וְשֵׁם הַשּׁוֹמְרִים. זְבַתָּה -
פּוֹתְחִין לָהּ הַפֶּתַחִים וְנִכְנָסִת.

לֹא זְבַתָּה, נוֹעְלִים הַשְּׁעָרִים, וְדוּחִים אוֹתָהּ
לְחוּץ, וְנוֹטְלִים פִּינְקֶסָה מִמֶּנָּה, וְהַנְּשִׂמָה
(ש"ה ה' ז') מִצְּאוּנֵי הַשּׁוֹמְרִים הַסּוֹבְבִים
בְּעִיר. אֵלּוּ מְלָאכֵי הַשָּׂרָת,
הַשּׁוֹמְרִים בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וִירוּשָׁלַיִם
אֲשֶׁר לְמַעְלָה. נִשְׂאוּ אֶת רִדְיֵי
מַעְלֵי - זֶהוּ פִּינְקֶס, סִימָן שְׁלֵה.
שְׁמֵרֵי הַחֲמוֹת - כְּמוֹ שְׂנַאֲמֵר
(ישעיה סב) עַל חוֹמוֹתֶיךָ יְרוּשָׁלַיִם
הַפְּקִדְתִּי שְׁמֵרִים.

זְבַתָּה לְעֵלוֹת - נִכְנָסִת שָׁם בְּאוֹתוֹ
הַשְּׁעָרִים, וּמִשְׁבַּחַת לְהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ אֲשֶׁר
לְמַעְלָה. וּמִיכָאֵל הַשֵּׁר הַגָּדוֹל
מִקְרִיב אוֹתָהּ לְקֶרְבָן. אָמַר רַבִּי
יִצְחָק לְרַבִּי חֲזִי: מַה קֶרְבָן הוּא
זֶה, יְכוּל לומר כְּשֶׁאֵר הַקֶּרְבָן?
אָמַר רַבִּי חֲזִי: הַקֶּרְבָּה זוּ הִיא
כְּאֵדָם הַמִּקְרִיב דוֹרוֹן לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ.
וּמִיכָאֵל הוֹלֵךְ עִמָּה, עַד הַפֶּתַח
הַרְבִּיעִי וְהַחֲמִישִׁי וְהַשְּׁשִׁי, וְאוֹמֵר
לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: רְבוּנוּ
שֶׁל עוֹלָם, אֲשֶׁרֵי בְנִיךָ, בְּנֵי
אוֹהֲבֶיךָ אֲבֵרְהֶם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב,
אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְּדִיקִים הַטּוֹבִים הַשְּׂעִיר
הַזּוֹכִים לָזֶה. עַד שְׂמִינִית לְשַׁעַר
הַשְּׁבִיעִי, שֶׁהוּא עֲרֻבוֹת, וְגַנְזֵי
חַיִּים טוֹבִים מְצוּיִין שָׁם, וְכָל
נִשְׁמוֹתֵיהֶם שֶׁל צְדִיקִים כָּלֵם שָׁם,
וְנֹעְשִׂים מְלָאכֵי הַשָּׂרָת, וּמְקַלְסִים
לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְגַנְזֵי
מִזֵּי הַשְּׂכִינָה, אֶסְפֵּק לְרִיָּה
הַמְּאִירָה, וְשֵׁם הַמְּנוּחָה וְהַנְּחִלָּה,
וְנוֹחַ חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, (ש"ס) אֲשֶׁר
עֵין לֹא רָאתָה אֱלֹהִים וּזְלוֹתָךְ.

וְזֶהוּ, (בראשית ו) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת נֹחַ נֹחַ
אִישׁ צְדִיק תָּמִים. מִי רָאוּי לְהִיּוֹת

זְבַתָּה לְעֵלוֹת, עוֹלָה בְּאוֹתוֹ עֲמוּד, עַד שְׂמִינִית
עַד הַפֶּתַח הַשְּׁלִישִׁי. וְהוּא נֶגֶד הַרְקִיעַ
הַנִּקְרָא זְבוּל. וּמִגַּעַת עַד יְרוּשָׁלַיִם אֲשֶׁר שָׁם.
וְשֵׁם הַשּׁוֹמְרִים. זְבַתָּה, פּוֹתְחִין לָהּ הַפֶּתַחִים
וְנִכְנָסִת.

לֹא זְבַתָּה, נוֹעְלִים הַשְּׁעָרִים, וְדוּחִים אוֹתָהּ
לְחוּץ, וְנוֹטְלִים פִּינְקֶסָה מִמֶּנָּה, וְהַנְּשִׂמָה
אֹמְרָת, (ש"ה"ש ה' ז') מִצְּאוּנֵי הַשּׁוֹמְרִים הַסּוֹבְבִים
בְּעִיר, אֵלּוּ מְלָאכֵי הַשָּׂרָת, הַשּׁוֹמְרִים בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ וִירוּשָׁלַיִם אֲשֶׁר לְמַעְלָה. נִשְׂאוּ אֶת
רִדְיֵי מַעְלֵי. זֶהוּ פִּינְקֶס סִימָן שְׁלֵה. שּׁוֹמְרֵי
הַחֲמוֹת, כְּמָה דָּאֵת אָמַר (ישעיה סב ו) עַל חוֹמוֹתֶיךָ
יְרוּשָׁלַיִם הַפְּקִדְתִּי שְׁמֵרִים.

זְבַתָּה לְעֵלוֹת, נִכְנָסִת שָׁם בְּאוֹתוֹ הַשְּׁעָרִים,
וּמִשְׁבַּחַת לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּבֵית
הַמִּקְדָּשׁ אֲשֶׁר לְמַעְלָה. וּמִיכָאֵל הַשֵּׁר הַגָּדוֹל
מִקְרִיב אוֹתָהּ לְקֶרְבָן. אָמַר רַבִּי יִצְחָק לְרַבִּי
חֲזִי, מַה קֶרְבָן הוּא זֶה, יְכוּל לומר כְּשֶׁאֵר
הַקֶּרְבָן. אָמַר רַבִּי חֲזִי, הַקֶּרְבָּה זוּ הִיא כְּאֵדָם
הַמִּקְרִיב דוֹרוֹן לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ.

וּמִיכָאֵל הוֹלֵךְ עִמָּה, עַד הַפֶּתַח הַרְבִּיעִי
וְהַחֲמִישִׁי וְהַשְּׁשִׁי, אוֹמֵר לְפָנֵי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֲשֶׁרֵי
בְנֵיךָ, בְּנֵי אוֹהֲבֶיךָ אֲבֵרְהֶם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב,
אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְּדִיקִים הַטּוֹבִים הַזּוֹכִים לָזֶה. עַד
שְׂמִינִית לְשַׁעַר הַשְּׁבִיעִי, שֶׁהוּא עֲרֻבוֹת, וְגַנְזֵי
חַיִּים טוֹבִים מְצוּיִין שָׁם, וְכָל נִשְׁמוֹתֵיהֶם שֶׁל
צְדִיקִים כָּלֵם שָׁם, וְנֹעְשִׂים מְלָאכֵי הַשָּׂרָת,
וּמְקַלְסִין לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְגַנְזֵי מִזֵּי
הַשְּׂכִינָה, אֶסְפֵּק לְרִיָּה הַמְּאִירָה, וְשֵׁם הַמְּנוּחָה
וְהַנְּחִלָּה, וְנוֹחַ חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, אֲשֶׁר (ישעיה סד
א) עֵין לֹא רָאתָה אֱלֹהִים וּזְלוֹתָךְ.

וְזֶהוּ, אֵלֶּה תוֹלְדוֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צְדִיק תָּמִים.

בזו ההנאה והמנוחה והמרגוע?
מי שהוא איש צדיק תמים. אמר
רב פפי, זאת המנוחה למעלה,
היא את האלהים התהלך נח,
למעלה, ולא למטה.

אלה תולדות נח, רבי אלכסנדראי
פּתח, (תהלים פא) לא יהיה בך אל
זר ולא תשתחוה לאל נכר. לא
יהיה בך אל זר - זה יצר הרע.
ולא תשתחוה לאל נכר - שלא
תבעל ארמית.

רבי אלעזר אומר, לא יהיה בך
אל זר - שלא תהא נוח לכעס.
שפּל הפועס, פאלו עובד עבודת
אלילים. שאמר רבי עקיבא, כּף
הוא דרכו של יצר הרע: היום
אומר לך עשה כּף, ולמחר אומר
לך עבד עבודה זרה, והולך
ועובד.

הוא היה אומר, פעס תלמיד חכם
גדול מפלן. במה דברים
אמורים? בדברים שהם פנגד
הקדוש ברוך הוא, שאמרה תורה
(משלי כא) אין חכמה ואין תבונה
ואין עצה לנגד ה'. אבל בדברים
אחרים אסור לו לכעס. והרב אצל
תלמיד, פדי שיהא מצוי בכבודו
ובמוראו - מתר. ואצל שאר העם,
למען יהיה מוראו עליהם לשם
שמים - מתר. ושאר אנשים
אסור, שאין פעסנותם ליראת
שמים.

אמר רבי שמעון, מדת הצדיק -
קשה לכעס, ונוח לרצות. וזו
המדה גדולה מפלן. ובא הפתוב
להורות, אלה תולדות נח - נוח
בדעתו, נוח בדבורו, נוח
במהלכו. ומי עושה זה? איש
צדיק, וכשמת, אמרים עליו: אי
ענו, אי חסיד. תמים היה בדרתיו,
ולמה יזכה? את האלהים התהלך
נח, למעלה על כל המעלות.

ויורר נח שלשה בנים. שנה רבי

מי ראוי להיות בזו ההנאה והמנוחה
והמרגוע, מי שהוא איש צדיק תמים. אמר
רב פפי, זאת המנוחה למעלה, היא את
האלהים התהלך נח, למעלה, ולא למטה.

אלה תולדות נח, ר' אלכסנדראי פּתח
(תהלים פא) לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל
נכר. לא יהיה בך אל זר, זה יצר הרע. ולא
תשתחוה לאל נכר, שלא תבעול ארמית.

רבי אלעזר אומר, לא יהיה בך אל זר, שלא
תהא נח לכעס. שפּל הפועס, פאלו עובד
עבודה זרה. דאמר רבי עקיבא, כּף הוא דרכו
של יצר הרע, היום אומר לך עשה כּף, ולמחר
אומר לך עבד עבודה זרה, והולך ועובד.

הוא היה אומר, פעס תלמיד חכם גדול מפלן.
במה דברים אמורים, בדברים שהם פנגד
הקדוש ברוך הוא, דאמרה תורה (משלי כא ל) אין
חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה'. אבל
בדברים אחרים אסור לו לכעוס. והרב אצל
תלמיד, פדי שיהא מצוי בכבודו ובמוראו
מתר. ואצל שאר העם למען יהיה מוראו
עליהם לשם שמים, מתר. ושאר אנשים אסור,
שאין פעסנותם ליראת שמים.

אמר רבי שמעון, מדת הצדיק, קשה לכעוס,
ונח לרצות. וזו המדה גדולה מפולם,
ובא הפתוב להורות, אלה תולדות נח, נח
בדעתו, נח בדיבורו, נח במהלכו. ומי עושה
זה. איש צדיק. וכשמת, אמרים עליו, אי
עניו, אי חסיד. תמים היה בדורותיו, ולמאי
יזכה, את האלהים התהלך נח, למעלה על
כל המעלות.

ויורר נח שלשה בנים. תאני רבי פרוספדאי,
אלו שלשה הנהגות אשר באדם. הנהגת

פרוספדאי, אלו שלש הנהגות אשר באדם: הנהגת הנשמה, להיות לו עזר בעבודת בוראו, והיא

הנִקְרָאת שֵׁם. וְהִנְהִיגְתָּ הַתְּאֵוָה וְהִיצֵר הָרֶע, הַמְּנַהֵיג וְהַמְּחַמֵּם אֶת הַגּוֹף בְּדָבָר עֲבוּרֹת, וְהִיא הַמְּנַהֵיג וְהַמְּחַמֵּם אֶת הַגּוֹף בְּדָבָר עֲבוּרֹת, וְהִיא הַמְּנַהֵיג אֶת הָאָדָם בְּכָל טוֹב, וְלִיְפוֹת מַעֲשָׂיו בַּתּוֹרָה וּבִירְאַת הַשֵּׁם, וְהִיא הַמְּנַהֵיג אֶת הָאָדָם לְיָפֶת. וְהִנְהִיגָה הַזֹּו יְנַהֵיג הָאָדָם לְהוֹלִיכֹו בְּדֶרֶךְ חַיִּים.

וְכִי מַעֲכָב וּמִפְסִידוֹ? (בראשית ו) וְתִשְׁחַת הָאָרֶץ לְפָנֵי הָאֱלֹהִים. זֶהוּ הַגֶּלֶם, הַמִּפְסִיד וְהַמְּשַׁחֵת אֶת הַכֹּל. וְעָלִיו אָמַר שְׁלֹמֹה בְּחֻכְמָתוֹ, (משלי ו) מִשְׁחֵת נַפְשׁוֹ הוּא יַעֲשֶׂנָה. מַה זֶה הוּא יַעֲשֶׂנָה? אָמַר רַבִּי כְּרוֹסְפָדַי, הַגֶּלֶם יַעֲשֶׂנָה נִשְׁחָתֶת.

דָּבָר אַחֵר, אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נַח, מֶה כְּתוּב לְמַעַלָּה מִהַעֲנִיךְ? (בראשית ו) וַיִּנְחֵם ה' כִּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם בְּאָרֶץ וַיִּתְעַצֵּב אֵל לְבוֹ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר, בֵּא וּרְאֵה שְׂאִין כְּמִדַּת בֶּשֶׂר וְדָם מִדּוֹתָיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. מִדַּת בֶּשֶׂר וְדָם - עוֹשֶׂה מֶה שְׁעוֹשֶׂה, וְלֹאֲחֵר כֵּן מִתְחַרֵּט וּמִתְעַצֵּב מִמֶּנּוּ. יְכוּל אִף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כֵּן?

בֵּא תִשְׁמַע, שְׁכַתּוּב (דברים ל) רְאֵה נִתְמִי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב וְאֶת הַמָּוֶת וְהַזְּהִיר לְאָדָם וְאָמַר (שם ל"ט) וּבַחֲרַף בְּחַיִּים לְמַעַן תַּחֲיֶה. וְאִם הוּא הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ רָע, בְּעוֹנוֹ יָמוּת. (משלי ה כב) עוֹנוֹתָיו יִלְפְּדוּ אֶת הָרָשָׁע. כִּי רַבָּה רָעַת הָאָדָם. אָמַר רַבִּי רֵבִי רַבָּה רְעַת הָאָדָם. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, מֶהוּ וַיִּנְחֵם, כֵּלָם מְחַיִּיבִים, וְאִם יָכְלוּ בְּרַעְתָּם, הָרִי יֵאָבֵד עוֹלָמִי. כִּיֵּן שְׂרָאָה לְנַח וּבְנֵיו שְׁהִיוּ צַדִּיקִים וַיִּשְׁאָר פְּלִיטָה בְּעוֹלָם, הַתְּנַחֵם וְשִׁמַּח. וְאָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, מֶהוּ וַיִּנְחֵם, לְשׁוֹן נַחְמָה הוּא. וְכֵן כָּל וַיִּנְחֵם שְׁבַתּוֹרָה לְשׁוֹן נַחְמָה הוּא. רֹאֵה

הַנִּשְׁמָה, לְהִיּוֹת לוֹ עֶזֶר בְּעֲבוּדַת בּוֹרְאוֹ, וְהִיא הַנִּקְרָאת שֵׁם. וְהִנְהִיגְתָּ הַתְּאֵוָה, וְהִיצֵר הָרֶע, הַמְּנַהֵיג וְהַמְּחַמֵּם אֶת הַגּוֹף בְּדָבָר עֲבוּרֹת, וְהִיא הַמְּנַהֵיג אֶת הָאָדָם בְּכָל טוֹב, וְלִיְפוֹת מַעֲשָׂיו בַּתּוֹרָה וּבִירְאַת הַשֵּׁם, וְהִיא הַמְּנַהֵיגָה הַזֹּו יְנַהֵיג הָאָדָם לְהוֹלִיכֹו בְּדֶרֶךְ חַיִּים.

וְכִי מַעֲכָב וּמִפְסִידוֹ. וְתִשְׁחַת הָאָרֶץ לְפָנֵי הָאֱלֹהִים, זֶהוּ הַגֶּלֶם, הַמִּפְסִיד וְהַמְּשַׁחֵת אֶת הַכֹּל. וְעָלִיו אָמַר שְׁלֹמֹה בְּחֻכְמָתוֹ, (משלי ו לב) מִשְׁחֵת נַפְשׁוֹ (דף כו ע"ב) הוּא יַעֲשֶׂנָה. מַאי הוּא יַעֲשֶׂנָה, אָמַר רַבִּי כְּרוֹסְפָדַי הַגֶּלֶם יַעֲשֶׂנָה נִשְׁחָתֶת.

דָּבָר אַחֵר אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נַח, מֶה כְּתוּב לְמַעַלָּה מִהַעֲנִיךְ, וַיִּנְחֵם ה' כִּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם בְּאָרֶץ וַיִּתְעַצֵּב אֵל לְבוֹ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר, בֵּא וּרְאֵה שְׂאִין כְּמִדַּת בֶּשֶׂר וְדָם, מִדּוֹתָיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. מִדַּת בֶּשֶׂר וְדָם, עוֹשֶׂה מֶה שְׁעוֹשֶׂה, וְלֹאֲחֵר כֵּן מִתְחַרֵּט וּמִתְעַצֵּב מִמֶּנּוּ. יְכוּל אִף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כֵּן.

הֵא שְׁמַע, דְּכַתִּיב (דברים ל טו) רְאֵה נִתְמִי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב וְאֶת הַמָּוֶת וְאֶת הָרֶע. וְהַזְּהִיר לְאָדָם וְאָמַר, (שם ל"ט) וּבַחֲרַף בְּחַיִּים לְמַעַן תַּחֲיֶה. וְאִם הוּא הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ רָע, הוּא בְּעוֹנוֹ יָמוּת. (משלי ה כב) עוֹנוֹתָיו יִלְפְּדוּ אֶת הָרָשָׁע. כִּי רַבָּה רָעַת הָאָדָם. אָמַר רַבִּי רֵבִי רַבָּה רְעַת הָאָדָם. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, מֶהוּ וַיִּנְחֵם, כֵּלָם מְחַיִּיבִים, וְאִם יָכְלוּ בְּרַעְתָּם, הָרִי יֵאָבֵד עוֹלָמִי. כִּיֵּן שְׂרָאָה לְנַח וּבְנֵיו שְׁהִיוּ צַדִּיקִים וַיִּשְׁאָר פְּלִיטָה בְּעוֹלָם, הַתְּנַחֵם וְשִׁמַּח.

וְאָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, הֵא וַיִּנְחֵם, לְשׁוֹן נַחְמָה הוּא. וְכֵן כָּל וַיִּנְחֵם שְׁבַתּוֹרָה, לְשׁוֹן